

GLASILA OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Štev. 254 (1344) Poština plačana v gotovini
Spedizione in abbon. post. 1. gr.

„Diskusije“

31. obletnica ustanovitve ČSR
PRAGA, 27. — Danes slavijo v ČSR 31. obletnico ustanovitve češkoslovaške republike. Ob tej priložnosti je predsednik republike Gottwald izdal dnevno povelje na vojno, v katerem poziva vojske, naj vestno izvršijo naloge, ki so jim določene.

Nasilstva v Grčiji na makedonsko narodno manjšino

Pred političnim odborom OZN je jugoslovanski delegat navedel dejstva o zatiranju in represalijah nad pripadniki makedonske narodne manjšine - Vprašanje kolonij še vedno na mrtvi točki

Lake Success, 27. — Pred političnim odborom so večer nadaljevali razpravljanje o predlogu Višinskoga, naj sprejme resolucijo, v kateri se poziva atenska vlada, naj ne izvrši smrtne obsode nad osmimi uleglimi demokrati, ki so se med vojno borili proti okupatorju.

Glavni dokaz obtožbe je bila nekakšna lista, na kateri so bili podpisane imena obtoženih. Pri vsakem podpisu so bile neke številke. Med obravnavo so poskušali dokazati, da so podpisniki zbirali denar za demokratično armado. Toda vsi vas vse, da gre za listo podpisnikov, ki so dali svoje prispevke za gradnjo vodovoda v vasi.

Italijanske in francoske delegacije na potovanju po Jugoslaviji
ZAGREB, 27. — Delegacija bivših italijanskih partizanov je na svojem potovanju po Jugoslaviji včeraj prispela v Zagreb, kjer je položila venec na grob borcev italijanske brigade Italija. Zvečer so delegati odpravili na Reko.

Ustanovitve ČSR
PRAGA, 27. — Danes slavijo v ČSR 31. obletnico ustanovitve češkoslovaške republike. Ob tej priložnosti je predsednik republike Gottwald izdal dnevno povelje na vojno, v katerem poziva vojske, naj vestno izvršijo naloge, ki so jim določene.

Glavni dokaz obtožbe je bila nekakšna lista, na kateri so bili podpisane imena obtoženih. Pri vsakem podpisu so bile neke številke. Med obravnavo so poskušali dokazati, da so podpisniki zbirali denar za demokratično armado.

Ta dogodek dokazuje, da gre tu za zatiranje in množične represalije, ki jih ni mogoče opravičiti niti z vojaškega, niti s kokskega drugega stališča. Gos. d. Pipinelis je v svojem govoru dokazoval, da so žrtve represalij bolj ali manj škodljivi elementi, agenti tujih služb, namerniki inozemskih poslanstev in konzulatov, katerih

zadržanje med okupacijo je bilo bolj ali manj sumljivo. Kaj pa pravi gospod Pipinelis? Na primer, ki sem ga pravkar omenil. Tu gre za 72 prebivalcev male vasi, preproste kneže, moške in ženske. Ali so morda to tudi agenti in škodljivi ljudje?

Jugoslovanska delegacija je mnenja, da mora politični odbor konkretno jasno povedati, ali je stališče atenske vlade nasproti narodnim manjšinam pravilno ali ne. Sprejeti moramo bodisi sovjetski predlog, izpolnjen z dodatkom, ali pa predlog, ki bi ga v tem smislu predložila kakšna druga delegacija. Sprejeti moramo jasno besedilo in nedvoumno izraziti svoje mišljenje.

Tudi na Norveškem «titovci» izključeni iz Kompartije

OSLO, 27. — Tudi na Norveškem so pričeli s čiščenjem v komunistični partiji. Več članov in funkcionarjev je izključeno pod preloženimi «titovskimi» ali titovskimi tendencami. Pri tem gre zlasti za Petra Furubotona, bivšega predsednika partije, ki so ga obtožili, da je ustanovil nekakšno centralo, ki je paralizirala delovanje centralnega komiteja. Razen tega so odpravili dva glavna urednika komunističnih listov.

Hong Kong ne more ostati za vedno britanski

PEKING, 27. — Agencija «Nova Kitajska» obvešča, da bodo vsa ministrstva, komisije, akademije, uprava in banke osrednje vlade pričele svoje delovanje 1. novembra. Tako je sklenil večer državni upravni svet na svojem drugem zasedanju.

Allen poslanik ZDA v Beogradu

WASHINGTON, 27. — Truman je uradno imenoval Georga Allena za novega poslanika ZDA v Beogradu.

Chopinova spominška razstava v Parizu

PARIZ, 27. — V Mazzariniovi galeriji državne knjižnice v Parizu je bila danes popoldne odprta razstava, ki jo je pripravil francoski nacionalni odbor za Chopinovo spominško razstavo.

Pred nogometno tekmo Francija - Jugoslavija

PARIZ, 27. — Današnji listi vsebujejo v svojih športnih rubrikah obsejne članke nedeljski nogometni tekmi med francosko in jugoslovansko reprezentanco. Nekateri listi svariijo pred ustvarjanjem preveč optimističnega ozračja, kajti, — tako poudarjajo, — jugoslovansko moštvo bi lahko bilo z nekaterimi spremembami bolj nevtrano kot pa v Beogradu.

Z GOSPODARSKE RAZSTAVE CONE B Pomoč ljudske oblasti istrskemu kmetijstvu

Nismo mogli vsega pregledati ob prvem obisku tega paviljona, toliko poučno-praktičnega je razstavljenega v pridelkih, napilih, gradilih, slikah in primerjalnih slikanih prizorih. Mala univerza za kmete — bi lahko imenovali ta paviljon. Se in se pripravljamo vsem našim kmetom-zadrgarjem in privatnikom, pa tudi vsem obiskovalcem, naj si vse oddeleke dobro ogledajo. Dolžnost vsakega demokrata je okroglije je, da ve, kaj smo do sedaj napravili, še bolj pa, da pozna razvojno perspektivo za bodoče, ki jo zelo jasno označujejo napisi, kot: Zadruga doseže kar posameznik ne zmore — večje in večje pridelke, višji življenjski standard, Poljedelsko zadruga osvobodila — mehanizacija, tipizacija, selekcija — cenejša in boljša vina. Sadjarji, borite se za socializem! preusmerite našega sadjarstva.

Kmetijski delavci Italije v odločni borbi proti veleposestnikom

Policija je aretirala večje število sindikalnih voditeljev - Glede vprašanja električnega toka štiti vlada interese električnih trustov

V FLRJ je 11.582 km železnice

BEograd, 27. — Jugoslovansko železniško omrežje ima sedaj 11.582 km. Ob koncu vojne je bilo uporabnih samo 5.271 km od 10.000, kolikor jih je bilo v letu 1939.

Belgijski senat izglasoval referendum

BRUSELJ, 27. — S 109 proti 65 glasovom je belgijski senat sprejel zakonski predlog za ljudski referendum o vprašanju kralja. Za referendum je glasovalo 92 kristijanskih socialistov in 17 liberalcev, od katerih jih je glasovalo za referendum tudi nekaj takih, ki so prej govorili, da bodo glasovali proti referendumu. Proti je glasovalo 53 socialistov, 6 komunistov in 6 liberalcev. Zakonski predlog bo sedaj predložen še poslanski zbornici. Če bo odobren, se bo referendum lahko izvedel šele proti koncu januarja.

Kovinarji iz Zenice pozdravljajo stavkajoče kovinarje ZDA

BEograd, 27. — Dva tisoč kovinarskih delavcev iz Zenice je poslalo pozdravno pismo ameriškim kovinarjem, ki stavkajo. V pismu pravijo delavci iz Zenice med drugim: «Mi, kovinarji iz Zenice, vam pošiljamo svoje pozdrave in vam zagotavljamo, da bomo vedno na vaši strani in da vam bomo podpirali v trdi borbi, ki jo vodite. Objubljamo vam, da bomo — kot

Popravljen izdaja sovjetskega diplomatskega slovarja

Ni dolgo, ko je v Moskvi izšla druga izdaja prvega zvezka «Diplomskega slovarja», ki vsebuje ekvivalente podatke o največjih diplomatih in državnih različnih držav. Podrobnejši pregled nekaterih strani kaže, da so v drugi izdaji marsikaj popravljeni. Ti popravki nam postanejo takoj razumljivi, če primerjamo oba datuma tiskanja: prva izdaja je bila tiskana pol leta pred objavo resolucije Informbiroja, druga izdaja pa je bila poslana v tiskarno dva dni pred njeno objavo ali tri mesece po prvem pismu, ki ga je VKP (b) poslalo Centralnemu komiteju KP Jugoslavije.

ln potem si upajo še kritizirati KPJ

Iz Budimpešte poročajo: Resolucija delavskega komiteja madžarske delavske stranke (Komunistov), ki je datirana z 20. okt. tega leta je objavljena danes, obtožuje nizko raven marksistično-leninističnega izobrazbe funkcionarjev stranke. Resolucija pravi: «Politično neznanje naših kadrov ter njihovo podcenjevanje ideološkega dela zelo lajša sabotažno delo in imperialistični agentov. Politični odbor poudarja, da se morajo partijski kadri zaradi naraščajoče mednarodne napetosti v prvi vrsti seznanjati z mednarodnimi vprašanji. Treba je nadalje študirati in v najširši meri popularizirati nezamerno važnost Sovjetske zveze kot vodilne sile v borbi za mir in izgradnjo socializma.

Nato objavlja resolucija, da bodo morali vsi partijski kadri ter

Bidaultova vlada že sestavljena?

PARIZ, 27. — Danes popoldne Georges Bidault ni prišel na Quai d'Orsay kot po navadi, temveč je ostal doma in pripravil deklaracijski govor za popoldnansko sejo parlamenta. V tem govoru predstavnik klerikalne stranke Bidault ni povedal nič bistvenega drugega, kot sta že pred njim povedali socialist Moch in radikale René Mayer. Potem ko je Bidault v predliminarnih razgovorih s tretjimi silami ostalih dveh strank vneto sledil dobili zagotovilo za njihovo sodelovanje v vladi. Bi prav za prav ta njegov govor ni bil potreben. Gre torej bolj za formalno plat, čeprav je gotovo, da bodo nekateri ostanki Bidaultovega govora pripisovali večji ali manjši pomen, Lahko se pa tudi reče, da so spriču zaslužnosti marsikaj drugega izjavila katerega koli vladnega politika skoraj brez pomena.

Skorji sito in rešeto

Popravljen izdaja sovjetskega diplomatskega slovarja
Ni dolgo, ko je v Moskvi izšla druga izdaja prvega zvezka «Diplomskega slovarja», ki vsebuje ekvivalente podatke o največjih diplomatih in državnih različnih držav. Podrobnejši pregled nekaterih strani kaže, da so v drugi izdaji marsikaj popravljeni. Ti popravki nam postanejo takoj razumljivi, če primerjamo oba datuma tiskanja: prva izdaja je bila tiskana pol leta pred objavo resolucije Informbiroja, druga izdaja pa je bila poslana v tiskarno dva dni pred njeno objavo ali tri mesece po prvem pismu, ki ga je VKP (b) poslalo Centralnemu komiteju KP Jugoslavije.

Pred nogometno tekmo Francija - Jugoslavija

PARIZ, 27. — Današnji listi vsebujejo v svojih športnih rubrikah obsejne članke nedeljski nogometni tekmi med francosko in jugoslovansko reprezentanco. Nekateri listi svariijo pred ustvarjanjem preveč optimističnega ozračja, kajti, — tako poudarjajo, — jugoslovansko moštvo bi lahko bilo z nekaterimi spremembami bolj nevtrano kot pa v Beogradu.

Kmetijski delavci Italije v odločni borbi proti veleposestnikom

Policija je aretirala večje število sindikalnih voditeljev - Glede vprašanja električnega toka štiti vlada interese električnih trustov

V FLRJ je 11.582 km železnice

BEograd, 27. — Jugoslovansko železniško omrežje ima sedaj 11.582 km. Ob koncu vojne je bilo uporabnih samo 5.271 km od 10.000, kolikor jih je bilo v letu 1939.

Belgijski senat izglasoval referendum

BRUSELJ, 27. — S 109 proti 65 glasovom je belgijski senat sprejel zakonski predlog za ljudski referendum o vprašanju kralja. Za referendum je glasovalo 92 kristijanskih socialistov in 17 liberalcev, od katerih jih je glasovalo za referendum tudi nekaj takih, ki so prej govorili, da bodo glasovali proti referendumu. Proti je glasovalo 53 socialistov, 6 komunistov in 6 liberalcev. Zakonski predlog bo sedaj predložen še poslanski zbornici. Če bo odobren, se bo referendum lahko izvedel šele proti koncu januarja.

Kovinarji iz Zenice pozdravljajo stavkajoče kovinarje ZDA

BEograd, 27. — Dva tisoč kovinarskih delavcev iz Zenice je poslalo pozdravno pismo ameriškim kovinarjem, ki stavkajo. V pismu pravijo delavci iz Zenice med drugim: «Mi, kovinarji iz Zenice, vam pošiljamo svoje pozdrave in vam zagotavljamo, da bomo vedno na vaši strani in da vam bomo podpirali v trdi borbi, ki jo vodite. Objubljamo vam, da bomo — kot

Allen poslanik ZDA v Beogradu

WASHINGTON, 27. — Truman je uradno imenoval Georga Allena za novega poslanika ZDA v Beogradu.

Chopinova spominška razstava v Parizu

PARIZ, 27. — V Mazzariniovi galeriji državne knjižnice v Parizu je bila danes popoldne odprta razstava, ki jo je pripravil francoski nacionalni odbor za Chopinovo spominško razstavo.

Pred nogometno tekmo Francija - Jugoslavija

PARIZ, 27. — Današnji listi vsebujejo v svojih športnih rubrikah obsejne članke nedeljski nogometni tekmi med francosko in jugoslovansko reprezentanco. Nekateri listi svariijo pred ustvarjanjem preveč optimističnega ozračja, kajti, — tako poudarjajo, — jugoslovansko moštvo bi lahko bilo z nekaterimi spremembami bolj nevtrano kot pa v Beogradu.

Italijanske in francoske delegacije na potovanju po Jugoslaviji

ZAGREB, 27. — Delegacija bivših italijanskih partizanov je na svojem potovanju po Jugoslaviji včeraj prispela v Zagreb, kjer je položila venec na grob borcev italijanske brigade Italija. Zvečer so delegati odpravili na Reko.

Ustanovitve ČSR

PRAGA, 27. — Danes slavijo v ČSR 31. obletnico ustanovitve češkoslovaške republike. Ob tej priložnosti je predsednik republike Gottwald izdal dnevno povelje na vojno, v katerem poziva vojske, naj vestno izvršijo naloge, ki so jim določene.

Hong Kong ne more ostati za vedno britanski

PEKING, 27. — Agencija «Nova Kitajska» obvešča, da bodo vsa ministrstva, komisije, akademije, uprava in banke osrednje vlade pričele svoje delovanje 1. novembra. Tako je sklenil večer državni upravni svet na svojem drugem zasedanju.

Popravljen izdaja sovjetskega diplomatskega slovarja

Ni dolgo, ko je v Moskvi izšla druga izdaja prvega zvezka «Diplomskega slovarja», ki vsebuje ekvivalente podatke o največjih diplomatih in državnih različnih držav. Podrobnejši pregled nekaterih strani kaže, da so v drugi izdaji marsikaj popravljeni. Ti popravki nam postanejo takoj razumljivi, če primerjamo oba datuma tiskanja: prva izdaja je bila tiskana pol leta pred objavo resolucije Informbiroja, druga izdaja pa je bila poslana v tiskarno dva dni pred njeno objavo ali tri mesece po prvem pismu, ki ga je VKP (b) poslalo Centralnemu komiteju KP Jugoslavije.

ln potem si upajo še kritizirati KPJ

Iz Budimpešte poročajo: Resolucija delavskega komiteja madžarske delavske stranke (Komunistov), ki je datirana z 20. okt. tega leta je objavljena danes, obtožuje nizko raven marksistično-leninističnega izobrazbe funkcionarjev stranke. Resolucija pravi: «Politično neznanje naših kadrov ter njihovo podcenjevanje ideološkega dela zelo lajša sabotažno delo in imperialistični agentov. Politični odbor poudarja, da se morajo partijski kadri zaradi naraščajoče mednarodne napetosti v prvi vrsti seznanjati z mednarodnimi vprašanji. Treba je nadalje študirati in v najširši meri popularizirati nezamerno važnost Sovjetske zveze kot vodilne sile v borbi za mir in izgradnjo socializma.

Kmetijski delavci Italije v odločni borbi proti veleposestnikom

Policija je aretirala večje število sindikalnih voditeljev - Glede vprašanja električnega toka štiti vlada interese električnih trustov

V FLRJ je 11.582 km železnice

BEograd, 27. — Jugoslovansko železniško omrežje ima sedaj 11.582 km. Ob koncu vojne je bilo uporabnih samo 5.271 km od 10.000, kolikor jih je bilo v letu 1939.

Belgijski senat izglasoval referendum

BRUSELJ, 27. — S 109 proti 65 glasovom je belgijski senat sprejel zakonski predlog za ljudski referendum o vprašanju kralja. Za referendum je glasovalo 92 kristijanskih socialistov in 17 liberalcev, od katerih jih je glasovalo za referendum tudi nekaj takih, ki so prej govorili, da bodo glasovali proti referendumu. Proti je glasovalo 53 socialistov, 6 komunistov in 6 liberalcev. Zakonski predlog bo sedaj predložen še poslanski zbornici. Če bo odobren, se bo referendum lahko izvedel šele proti koncu januarja.

Kovinarji iz Zenice pozdravljajo stavkajoče kovinarje ZDA

BEograd, 27. — Dva tisoč kovinarskih delavcev iz Zenice je poslalo pozdravno pismo ameriškim kovinarjem, ki stavkajo. V pismu pravijo delavci iz Zenice med drugim: «Mi, kovinarji iz Zenice, vam pošiljamo svoje pozdrave in vam zagotavljamo, da bomo vedno na vaši strani in da vam bomo podpirali v trdi borbi, ki jo vodite. Objubljamo vam, da bomo — kot

Italijanske in francoske delegacije na potovanju po Jugoslaviji

ZAGREB, 27. — Delegacija bivših italijanskih partizanov je na svojem potovanju po Jugoslaviji včeraj prispela v Zagreb, kjer je položila venec na grob borcev italijanske brigade Italija. Zvečer so delegati odpravili na Reko.

Ustanovitve ČSR

PRAGA, 27. — Danes slavijo v ČSR 31. obletnico ustanovitve češkoslovaške republike. Ob tej priložnosti je predsednik republike Gottwald izdal dnevno povelje na vojno, v katerem poziva vojske, naj vestno izvršijo naloge, ki so jim določene.

Hong Kong ne more ostati za vedno britanski

PEKING, 27. — Agencija «Nova Kitajska» obvešča, da bodo vsa ministrstva, komisije, akademije, uprava in banke osrednje vlade pričele svoje delovanje 1. novembra. Tako je sklenil večer državni upravni svet na svojem drugem zasedanju.

Popravljen izdaja sovjetskega diplomatskega slovarja

Ni dolgo, ko je v Moskvi izšla druga izdaja prvega zvezka «Diplomskega slovarja», ki vsebuje ekvivalente podatke o največjih diplomatih in državnih različnih držav. Podrobnejši pregled nekaterih strani kaže, da so v drugi izdaji marsikaj popravljeni. Ti popravki nam postanejo takoj razumljivi, če primerjamo oba datuma tiskanja: prva izdaja je bila tiskana pol leta pred objavo resolucije Informbiroja, druga izdaja pa je bila poslana v tiskarno dva dni pred njeno objavo ali tri mesece po prvem pismu, ki ga je VKP (b) poslalo Centralnemu komiteju KP Jugoslavije.

ln potem si upajo še kritizirati KPJ

Iz Budimpešte poročajo: Resolucija delavskega komiteja madžarske delavske stranke (Komunistov), ki je datirana z 20. okt. tega leta je objavljena danes, obtožuje nizko raven marksistično-leninističnega izobrazbe funkcionarjev stranke. Resolucija pravi: «Politično neznanje naših kadrov ter njihovo podcenjevanje ideološkega dela zelo lajša sabotažno delo in imperialistični agentov. Politični odbor poudarja, da se morajo partijski kadri zaradi naraščajoče mednarodne napetosti v prvi vrsti seznanjati z mednarodnimi vprašanji. Treba je nadalje študirati in v najširši meri popularizirati nezamerno važnost Sovjetske zveze kot vodilne sile v borbi za mir in izgradnjo socializma.

Kmetijski delavci Italije v odločni borbi proti veleposestnikom

Policija je aretirala večje število sindikalnih voditeljev - Glede vprašanja električnega toka štiti vlada interese električnih trustov

V FLRJ je 11.582 km železnice

BEograd, 27. — Jugoslovansko železniško omrežje ima sedaj 11.582 km. Ob koncu vojne je bilo uporabnih samo 5.271 km od 10.000, kolikor jih je bilo v letu 1939.

Belgijski senat izglasoval referendum

BRUSELJ, 27. — S 109 proti 65 glasovom je belgijski senat sprejel zakonski predlog za ljudski referendum o vprašanju kralja. Za referendum je glasovalo 92 kristijanskih socialistov in 17 liberalcev, od katerih jih je glasovalo za referendum tudi nekaj takih, ki so prej govorili, da bodo glasovali proti referendumu. Proti je glasovalo 53 socialistov, 6 komunistov in 6 liberalcev. Zakonski predlog bo sedaj predložen še poslanski zbornici. Če bo odobren, se bo referendum lahko izvedel šele proti koncu januarja.

Kovinarji iz Zenice pozdravljajo stavkajoče kovinarje ZDA

BEograd, 27. — Dva tisoč kovinarskih delavcev iz Zenice je poslalo pozdravno pismo ameriškim kovinarjem, ki stavkajo. V pismu pravijo delavci iz Zenice med drugim: «Mi, kovinarji iz Zenice, vam pošiljamo svoje pozdrave in vam zagotavljamo, da bomo vedno na vaši strani in da vam bomo podpirali v trdi borbi, ki jo vodite. Objubljamo vam, da bomo — kot

Italijanske in francoske delegacije na potovanju po Jugoslaviji

ZAGREB, 27. — Delegacija bivših italijanskih partizanov je na svojem potovanju po Jugoslaviji včeraj prispela v Zagreb, kjer je položila venec na grob borcev italijanske brigade Italija. Zvečer so delegati odpravili na Reko.

Otroški vtici - odprto vprašanje

O otroških vticih je «Primorski dnevniki» že večkrat pisal. Vprašanje slovenskih otroških vticev je namreč tako pereče, da naravnost boleče, da moramo neprestano našo javnost in odgovorne činiteleje opozoriti na najrazličnejše probleme v zvezi z osnovanjem novih vticev, da tudi v zvezi s stanjem v že obstoječih.

Prav gotovo se oni ljudje, ki vidijo in občutijo na šolskih obalah, zavedajo, da so slovenski vtici prva ovira za raznarodovnje slovenske otroke; zato tudi tako mlačevsko stršejo vprašanje otroških vticev.

Danes bi napisali le par pripomb o obstoječih vticih, odnosno vrtičaric, ki so nameštene v nekaterih vticih. Stariji, katerih otroci hodijo ali bi morali hoditi v otroški vtici, se nam pritožujejo, da nimajo nekatere vrtičarice pravega odnosa niti do vrtice niti do otrok. Najmanj pa se zavedajo obrambnega poslanstva, ki bi ga moral vtici imeti.

Tako je vrtičarica otroškega vrtca pri Sv. Jakobu, neka Dekleva Darinka, doma tam od Košane na Ptovki, že lani odklonjala vpis otrok; v otroški vtici z izgovorom, da ima otrok preveč in če bi vse vpisala, da bi jih imela že preko dve sto. Menja smo, da bi moral vrtičarica tudi zares vpisati vse pripravljene otroke in nato predložiti nadrejenim vprašanja razširjenja otroškega vrtca. Tega seveda vrtičarica ni napravila, kar smo tedaj ocenjevali le kot njeno komodnost, nezavednost in običajno kruhoborstvo. Letos je tudi odklonila nekaj vpisov; toda značilen je razlog, s katerim je hotela odkloniti tudi nekega otroka; dekleva je izjavila, da je otrok Italijan, ker ima italijanski priimek. Dekleva je izjavila, da je otrok Italijan, ker ima italijanski priimek in da zato spada v italijanski vtici.

In to je slovenska vrtičarica! Njena stališče je vredno onih, od «Fiaccolla» in «La Hammia di Trieste». To ni več le komodnost in kruhoborstvo, temveč že čisto navadno izdajstvo.

Tudi škedenjska vrtičarica mladi, da je ob napolnjenem razredu njena pravica odkloniti vpis otroka v otroški vtici. Poročilo nam, da je vrtičarica sama izjavila, da je odklonila še preko 20 vpisov. Ne vem, če se ta vrtičarica zaveda, da s svojim ravnanjem služi direktno stremeljenjem onih školskih vticev, ki preže na slovenske otroke, da jo strajojo v italijanske šole, da bi iz njih vzgojili janjarje, ki naj potem čuvajo italijanstvo Trsta.

Vrtičarice v slovenskih vticih naj bi se zavedale, da niso za svoje delo odgovorne le svojemu delodajalcu, temveč tudi in predvsem slovenskemu ljudstvu.

Sestanek OF v Gropadi

V ponedeljek zvečer so se zbrali Gropajci, člani Osvobodilne fronte, da se pogovore o političnih in gospodarskih razmerah v vasi. Glavni namen tega sestanka je bil, da si na njen predložitveni konkretni problem, ki zadevajo vaščane in vsaj v celoti.

Med gospodarskimi problemi so izluščili kot najvažnejše vprašanje cest. Cestu Gropada - Padriče, ki je bila zadnje popravljena leta 1933, je potrebna temeljitega popravila. Prav tako je zanemarljivo stanje cesta Gropada - Trebče, ki je v vas, ki je bila popravljena leta 1910. Tudi cesta Gropada - Barovica, ki je bila popravljena leta 1916, in na katero so nazvani vsakodnevno, bo treba vsakokrat tudi popraviti. Toliko bolj, ker imajo Gropajci in Bazovci skupno pokopalnico v Bazovici.

Perede je vprašanje še enega nepajalilisa in vodnjake, kajti kar imajo Gropajci doletje za njihove potrebe vse premalo. Tudi ponočna razsvetljava vasi je prešibka. Za leta 1946 se je običajno zanimala za te probleme, mnogo se je tudi občujbalo, vendar je ostalo vse po starem.

Silno pereč je problem uživanja gmajne (jurski). Ze od leta 1908 tedaj spor med občno in Gropajci zaradi gmajne in jusa. Sleđnji so tudi tožili občno in pravdo dobili. Dobili so jo dvakrat v Trstu in enkrat na Dunaju. Leta 1932 pa je sodišče v Rimu Gropajcem to pravdo odbilo oglasno ugodilo občno.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes stavka uslužbencev INAM

Stavka uslužbencev Bolniške blagajne bo trajala še ves jutrišnji dan

Danes so stopili v protestno stavko uslužbeni bolniške blagajne INAM; protestna stavka se bo zaključila, kot je to predvideno, z jutrišnjim dnem.

Uslužbeni INAM vodijo svojo borbo že več časa; neštetokrat so že postavili odgovornim vodstvom bolniških blagajn svoje zahteve po izboljšanju delovnih in mezdni pogojev. Toda vsako njihovo zahtevo, pa naj je bila še tako utemeljena, so odgovorni činitelji odklonili.

Večkrat je kazalo, da se bo borba teh uslužbencev zaostrija, a vedno se je položaj še v zadnjem trenutku spremenil in tako se je vlekla rešitev vprašanja že več mesece. Sedaj pa se uslužbeni INAM vendarle naveličali čekati na milost vodstva bolniških blagajn ter so prekinili pogajanja ter

oberem sklicali dvodnevno protestno stavko, ki ima namen rešiti sporno vprašanje.

Ce bi ostala vodstva bolniških blagajn tudi po preteku dvodnevnih stavke še vedno na svojem prvotnem stališču ter bi ne hotela ugoditi zahtevam svojih uslužbencev, lahko upravičeno pričakujemo, da se bo borba teh uslužbencev ter dossegla še ostrejše oblike.

Uslužbeni INAM v Italiji so že pričeli s pogajanj za rešitev perečega vprašanja; rezultat teh pogajanj bo imel prav gotovo svoj odmev tudi na našem ozemlju.

Delavci raznih kategorij so že dokazali svojo solidarnost s stavkaiojnimi uslužbeni INAM, s tem da jim poslali pisma, v katerih jih vzpodbujajo k uspešni borbi v obrambo najnovejših pravic.

V času, ko bo stavka trajala, se

Krivično postopanje z delavci industrijske cone v Žavljah

Ze več časa vlada med delavstvom, uslužbenim v industrijski coni v Žavljah, precejšnje ogorčenje in razburjenje. Vodstvo gradbenih in drugih del v tej coni namreč že nekaj časa sprejema in potem tudi odpušča svoje delavce, ne da bi se pri tem oziralo na kakršna koli določila delovnih pogojev. Tako je bilo v tem času sprejeto že večje število delavcev, ki so bili pa že po nekaj mesecih odpušeni z dela, ne da bi bili obveščeni o razlogih, ki so vodstvo priveli do tega koraka.

Delavci, ki so tamkaj zaposleni, živijo upravičeno v večnem strahu in trepetu; nikoli namreč ne vedo, koliko časa bodo lahko še delali in za koliko časa jim je zagotovljeno delo. Lepega dne se vodstvo gradbenih del zmisi ter odpušči večje število svojih uslužbencev, a že naslednje dni sprejema na dela druge delavce, ki si lahko pričakujejo, da se jim čez nekaj časa zgodil tako, kot njihovi delovnim tovarišem, katerih mesta so zavzeli.

Delavci so pozikovali s pogajanjmi rešiti sporno vprašanje, vendar je ostal položaj do sedaj neizpremenjen. Zato so svoje zahteve postavili še bolj odločno ter zahtevali,

da se vodstvo gradbenih del ravna po določilih delovnih pogojev ter da imajo tudi sindikalni predstavniki pregled nad postopanjem vodstva s svojimi uslužbeni.

Ker vodstvo še ni odgovorilo na zgornj navedene ukrepe, niso delavci sprejeli še nobene definitivne odločitve; čim bo pa stališče vodstva v tem vprašanju jasno, bodo tudi ti delavci stopili v bolj odločno borbo za svoje pravice.

Pomanjkanje elektrike se pridružilo še pomanjkanje vode

V naše uredništvo prihajajo čitatelji in se pritožujejo, da je pomanjkanje električnega toka pridružilo še pomanjkanje vode. Včeraj in predvčerajšnjim popoldne se je to dejansko pripetilo prebivalcem okolinskih vasi, ki jim je ACEGAT popoldne ob 4 zaprl vodo. To se je poročilo danes tudi v mestu samem, kjer so morale gospodinje v izteženih hoditi po vodo na vodnjake v sprednje kraje mesta, ker je bila voda pod majhnim pritiskom.

Ker pa se te nereditosti, ki pričajo o neurejenem stanju v našem mestu, ponavljajo in vlečejo iz leta v leto, bi morale oblasti biti vsaj toliko na mestu, da bi ali preko radia ali preko časopisov obvestila tržaško javnost, da bodo iz dani dan in to uro zaprli vodo. To bi bilo najmanj, kar bi lahko napravili, da bi si ljudje vseh letežih pripravili pravčasno oskrbno vodo in si s tem prikrajšali črpanje vode iz zastarelih in nehigijenično urejenih vodnjakov, ki lahko v epnem primeru povzročijo težke epidemije bolezni.

Prekajena slanina mu je zadisala

Pred trgovino trgovca Skrinarja na Škedenjski cesti 91 se je ustavilo zjutraj majhno motorno vozilo, polno salam, špeha in prekajene slanin. Vozilo je bilo last Donata Millina iz ulice Udine 29, ki dobavlja tovorna živila trgovinam. Medtem ko je bil gospodar po opravkih v trgovini in je bilo zunanje vozilo samo, je slučajno šel mimo Ivan Novak s Škedenjske ceste 76. Pogled na slanine in salame je bil naravnost očarljiv in vabljiv. Novak se ni dal prositi. Avtomatično je stegnil roko in bilicavito skril kos slanin pod sukcnje. Mirno se je mož obrnil, kot da bi je nišešar ne zgodilo.

Mož je pa delal račune brez kremarja. Gospodar Millin je medtem poravnal svoje zadeve s trgovcem in stopil k vozilu. Takoj pa je opazil, da nekaj ni v redu, posebno še, ker je iz trgovine opazil, da se neko sumpljivo smuka okrog avta. Možu je Novakovo vedenje postalo takoj sumljivo. Sleđnji je tudi opazil, da ga opazuje Millin in da mu sledi. Zato se je skušal izmotaliti iz nevarnosti ter je odvrzel od sebe kos slanin čez zid obesti. Bilo je pa prekasno. Millin je njegove kretnje dobro opazoval. Novak pa je imel še večje smolo, ker sta se prav tedaj mudila na tamkajšnji cesti dva policista na motorju, ki sta Novaka pridržala. Njegova nadaljnja pot ga je vabila k Jezuitom, ker bo pred sodiščem odgovarjal zaradi latvine prekajene slanin, ki je bila vredna 2200 lir.

Gostovanje ljubljanske opere v koprskem gledališču „Ristori“

V okviru ostalih kulturnih prireditvev, ki se vrste te dni v coni B ob priliki razstave gospodarske dejavnosti jugoslovanske cone STO-ja, nas je zopet obiskala ljubljanska opera, tokrat s Puccinijevio opero «Toska», katero premiero smo slišali v terek zvečer.

Gledališče Ristori ni moglo sprejeti pod svojo streho vseh obiskovalcev, ki so prihiteli poslušati umetnike iz slovenske prestolnice. Ponovno smo občutili kulturno povezanost tega koška slovenske zemlje s svojim središčem, tisto povezanost, ki je bila toliko časa nasilno pretirana. Toplo nam je bilo pri srcu ob pogledu na preproste poslualce, ki so se jim iskrite oči, ko so poslušali umetnike svoje rodnine in na to umetnike, ki se lahko brez sramu predstavijo na odru vsakega svetovnega gledališča.

Naj povemo najprej par besed o Pucciniju in njegovi operni umetnosti. Prouti prodiranju Wagnerjeve opere z njenim težkim vzdusjem in filozofsko problematiko se je posebno v Italiji pojavila nova struja, ki je opero iz idealizma in romantike zopet privedla na trdnata k realizmu. Ta struja, imenovana «verizema», ki se je okoristila s Straussovo orkestralno tehniko in Debussyjevo harmonjo nam je razprava prava in najvidnejša zadržana stopnja - Pietra Mascagnija dala tudi znanega opernega skladatelja Giacomo Puccinija. Dasí on ni tipičen predstavnik omenjene glasbene struje, vendar so tudi zanj značilne orkestralne barve, naglo ni

Kje išče fiskus denar?

Te dni smo prisostvovali odlični kampanji določenega dela tiska v prid voliz lambret in vesp. Poljavnost za lastnike teh vozil. Oblast namreč namerava uvesti evidenčni tablico za ta vozila, obenem pa izvedbo šoferskih izpitov oziroma izdajo dovoljenj. Opravičilo za uvedbo teh novotarij je po izjavah uradnih oblastei ta, da so za zadnje čase pomnožile prometne nesreče, katere povzročitelji so bili dober del prav vozaj teh vozil.

Ne da bi se naravnost zapletli v to polemiko, ki je bila že itak precej izčrpana, se mislino dotakniti le opravila oblasti. To, da so bili prav vozaji teh vozil precej krivi nesreč, je brzokonec iz trte izvit. V tem primeru bi moral prav za prav dodati, da so bili protagnisti tudi vojaška vozila in prav za te bi lahko dejali v dobrih meri.

Za uradnim opravilom se brzokone skriva vsaj kaj drugega. Vzrok je ta, da se število teh vozil stalno veča, oblast pa vidi, da bi se tu prav za prav lahko kaj zasluzilo v obliki taksi, ki bi se jih lahko nabilo, bodisi pri šoferskih izpitih alj pa pri evidentnih tabljah. Kar se tiče varnosti pešev alj zmanjšanje prometnih nesreč, pa bi večje treba kaj drugega, in sicer večje in ostreše nadzorstvo nad vozniki.

Za uradnim opravilom se brzokone skriva vsaj kaj drugega. Vzrok je ta, da se število teh vozil stalno veča, oblast pa vidi, da bi se tu prav za prav lahko kaj zasluzilo v obliki taksi, ki bi se jih lahko nabilo, bodisi pri šoferskih izpitih alj pa pri evidentnih tabljah. Kar se tiče varnosti pešev alj zmanjšanje prometnih nesreč, pa bi večje treba kaj drugega, in sicer večje in ostreše nadzorstvo nad vozniki.

Koncert policijske godbe

V nedeljo 30. t. m. ob 11 zjutraj bo godba civilne policije pod vodstvom inspektorja Manšija priredila koncert na Velikem trgu. Sporedni sledi: Beethoven: «Egmont» (uvertura); Mascagni: «Prijatelj Fritz» (fantazija); Wagner: «Lohengrin» (fantazija iz III. dejanja); Mansl: «Mali valček in tarantela».

Vrnili so ju Civilni policiji

Člani jugoslovanske narodne zašitice so včeraj izročili na nekem obmestnem plocku civilnim policistom 37-letnega Viktorja Perhava in 31-letnega Ameljo Pardos. Oba sta pred dnevi nemote prekoračila mejo in zasia na jugoslovansko ozemlje.

Jutri seja občinskega sveta

Končno so se zganili. Po nekaj mesečni odskor so bile volivce, od 12. junija t. l. in pa od prvih dni julija t. l., so končno le sklicali novo izvoljeni občinski svet za jutri 27. t. m. ob 17.

Umetniška razstava v Dolini

V nedeljo 30. t. m. bo priredila SHPZ iz Trstu umetniško razstavo tržaskih slovenskih slikarjev v Dolini. Otvoritev s predavanjem bo ob 11 v društvenih dvoranah ob prisotnosti nekaterih znanih slovenskih umetnikov. Komur sta resnično kultura in napredek pri srcu, bo udeležil prave prosvetne brigade te vrste v središču nasega Bredve. Razstava bo odprta ves dan do 22.

Nogometne tekme za prvenstvo Tržaškega ozemlja v nedeljo 30. t. m.

V šestem kolu prvenstvenih nogometnih tekem v nedeljo 30. t. m. bodo sledila srečanja: Na igrišču v Koprju ob 14.30 bo koprška Medusa igrala s Opeolci. Zmagati bi sicer moral prihoditi domaćinom, ker pa poznamo moč Opeencov, smo prepričani, da bodo oni zmagovali. Ob 14.30 bo možvo iz Umaga imeio v gosteh Aurora. Domačini bodo vsakokrat podlegli. V Piranu se bodo srečali ob 14.30 Piran-Ponzianina. Kdor je vestno zasledoval letošnje prvenstvene tekme, bo na vsak način odlično zmagal Ponzianini in tako je tudi naše mnenje. Na domaćem igrišču Gornice, Tekma se bo priela ob 14.30. Kakšen bo izid, je težko predvidevati, ker so eni kakor drugi v tem tekmovanju že pridobili na izkušnjah. Kdo bo zmagovalec v Novi Gorici, kjer bo gostovalec Sv. Ana iz Trsta, je uganka. Mi bi dali prednost Novi Gorici, ki igra na svojem igrišču. V nedeljo bo v Trstu na stadionu «I. maja» dve tekmi. Ob 13.30 nastopili možvi Montebello-Novigrad. Tekma se bo najbrže končala neodločeno. Ob 15 pa še bodo Svetovnjačani borili z Arrigonijem iz Izole. Sv. Ivan bo po vsej verjetnosti to tekmo izgubil, saj je Arrigoni do sedaj se vse igre odličil v svojo korist.

Avtomobilska nesreča

Profesor Gino Abusino iz ulice Ghega 3 je včeraj vozil avto Fiat 1500 z evidenčno tablico TS 2137. Z avtomobilom se je vozil proti Devinu. Na križišču pri Miramaru je iz neznanih vzrokov avto nenadoma udaril v semafor. Udar je bil huj in je škoda, ki je utrpelo vozilo, precejšnija. K sreči si profesor ni povzročil niti najmanjše praske.

«Cemu jad, zakaj žalost po takoj zmagati?»

«Ti ne veš, seveda ne veš, kako bi vedel! Edini sin, zadnji sin, izto, mi je izgini. O Morana! izgini! Izto, najljubši sin, izgini? Umri? Padel v boj?» «Morda umri, morda padel v boj - ne vem, nič ne vem. Izgini! Samo to vem, da ga ne več in da ga ne vidim več in da rod Svarunu izumre kakor segnje drevo ki je padlo in ni rodilo sadu. Besi, zakaj me tako mučite?» «Odklejte pogrešas sina?» «Po znaši onkraj Donave, ko smo razdeljali Hilbudijev ožest, je izgini. Noč ga je vzela. Klicali smo, ni se odzval. Iskali smo, trupla ni bilo.» «Sedaj razumem, zakaj si upogujen, vem, od kod pel na tvojih lilih in mrak v tvojih očeh. Odvedil so ga Bizantinci, morda zdihuje v ječi, morda goni miline, kaj se ve! Bizanc je gneздо gadov, brlog tolovajev in jama razbojnikov. Zakaj ne udarite čez Donavo? Masčevanje Bizancu?» «Saj to je, prijatelj, druga žalost, ki me še bolj moiri. Antje nočejo, Antje, bratje Slovencev, leže za Seretom in se bijejo z nami.» Tunjušu je zaigral zloben nasmeš krog ustnic. «To je moje delo, starina, je pomislil. Svarun mu ni videl lica. «Izdajstvo! Volk je volk! Poznam ga in poznam Viljena, bahaha! Sulico v prsi izdajalcem! Pojlez, jaz ležim že mesec dni z vrliimi vojskami za Donavo in čakam in prisluškam, kaj zasilim vaše robove, da se pridružijo, ko planete do Hema in ze čez. Toda vas ni od nikoder. In zato sem prisedel do tebe, starosia.» «Nisi vedel za razdor? Nisi vedel, ker si bil v Bizancu čez zimo.» «V Bizancu in tam sem nalagal Upravdo, kj se je emiril za Hilbudijem, ki si Sloveni ne upate čez Donavo, da se vojskuje med seboj. Upravda je bil vesel in me je despotički plačal za poročilo. Jaz pa sem se vračal in plenil spomota, da so konji stekali pod tečo blaga. — Sedaj je čas! Tracija je prazna, Upravdi ždera moči Afrika in Italija, udarimo v del!» «Udarimo! Udarite, kilčem, jaz ne morem več. Udarite, pripravljam starešinam, vse zamao. Na vzhodu ni miru. Torej pravilo, da sta Volk in Viljenje izdajalca? Poslal sem Bojana in Velegosta, modra moža, da pomirita brate in dvigneta vojsko.» Hun se je prestrašil tega sporočila. Nastavil je oprezno uho in za trenutek pomolkal. «Verjemij mi, nič ne opravila. Volk je volk, samogolten in trmast, Viljenje je bahac. Slovencev mi bil raz desota.» «Prijalet, kaj storiš? Svetuju z modro besedo!» «Smrt izdajalcema, smrt! To pravi Tunjušu, cigar krija je še v gorci zlahka in krvjo vladarja vse zemlje, z Atilo.» (Nadaljevanje sledi.)

KOLENDAR

SPOMINSKI DNEVI

1815 se je rodil na Slovaškem filolog in pesnik Ljudevit Stur, veliki znanostnik, ki je s J. M. Hurbanom in M.M. Hodžom osnoval slovaški književni jezik. Stura so kot pravoslavni prepajanje madžarske oblasti amoral je pustiti profesuru in se je tedaj posvetil publicistiki.

1855 se je rodil slavni ruski naravoslovec in sadjarski strokovnjak Ivan Vladimirovič Mičurin v kraju Dolgoje Mičurovka v Rjazanski guberniji. Imel je nenavaden dar za opazovanje in proučevanje narave. Postaja Kozlov, kjer je Mičurin služboval in gojil slivna drevoja, so preimenovali v Mičurinski.

1874 se je rodil slovenski pisatelj Franc Ks. Meško v Ključevcih pri Sv. Tomažu nad Ormožem.

PROSVETNA DRUŠTVA

KULTURNE PRIREDITVE
Proševna društva Rojan, Greta in Zgornja Skorklija vabijo svoje člane za kulturno prireditve, ki bo danes ob 20 v ul. R. Manna 29.

Prosvetni društvi iz Sv. Ivana in Verdele vabita svoje članstvo na kulturno prireditve, ki bo danes ob 20 na stadionu «Prvi maj».

Prosvetno društvo iz Plavij priredi jutri ob 20 kulturno prireditve v društvenih prostorih. Vabimo vaščane, da posejijo prireditve.

Izlet prosvetnih delavcev v nedeljo 30. t. m. v Koper
Sindikat prosvetnih delavcev priredi v nedeljo 30. t. m. izlet na gospodarsko razstavo v Koper. Odhod ob 13. Prijave sprejema odbor še danes.

IZ DELOVANJA ASIZZ

Zahvala
Okrajnemu odboru ASIZZ, posebno za sv. tov. Tomažič Erni, se srčno zahvaljujemo za podarjeno posteljo, žimnico in odejo za svojega 10-letnega nečaka, otroka brez očeta in matere.

Za večkrat sva se z ženo obrnila za pomoč na «Ente Comunale assistenza», pa nam niso nikdar nič dali. Ko sem se sedaj obrnil na okrajni odbor ASIZZ pa sem bil zelo vpludno sprejet in uslišan.
Križmančič Andrej

DAROVNI IN PRISPEVKI

Za sirote padlih partizanov daruje tov. Križmančič Andrej 200 lir.

Natečaj za sestavo telovadnih prostih vaj

Odbor telovadnega oddeska Zveze društev za telesno vzgojo razpisuje natečaj za sestavo prostih vaj za množični telovadni nastop, ki bo 1. maja 1950.
Vabimo telovadce in telovadke, kakor tudi ostale tovaršice, da čim prej predložijo imenovanemu odboru svoje zamisli, predloge in eventuale sestave vaj na naslov: Zveza društev za telesno vzgojo - telovadni odsek, Trst, ul. Machiavelli 13.

RADIO JUG. CONA TRSTIA

(Oddaja na srednjih valovih 240 m ali 1250 kc)
PETEK 28.10.1949.

6.30: Jutranja glasba. 6.45: Poročila (v ital. in slov.). 7.15: Jutranja glasba. 12.00: Orkester ljubljanske opere - solisti Vilma Lubkovec in Lado Korošec. 12.30: Ritmična klavirska glasba. 12.45: Poročila (v ital. in slov.). 13.45: Koncert sopranistke Valerieje Heybalove. 13.45: Ljudska univerza v slovensčini: «Kaj je življenje». 14.00: Igra malih orkester radia ljubljane pod v. Alberta Jermola. 14.45: Tiskovni pregled (v ital.). 17.45: Plesna in lahka glasba. 18.15: Operna arie. 18.34: Radski obzornik (v ital.). 19.00: Glasbena medigra. 19.15: Poročila (v ital. in slov.). 19.45: Uganite kaj igra-mo. 20.30: Balna glasba. 20.50: Z našim ljudstvom (v ital.). 21.00: Pole svetovnaški pevski zbor pod v. Frana Venturija. 21.30: Solistična glasba. 22.00: Življenje jugoslovanskih narodov (v ital.). 22.20: Laska orkestralna glasba. 23.00: Zgodnja poročila (v ital. in slov.). 23.10: Objava sporeda. 23.15: Serenade.

Zahvala

Leđa in Viktor Carli (1900) iz areca zahvaljujeta vsem ljudem, so z njihva soobstvanju, so izgubij njune ljubljene

MIRNE

Kot poseben odisk za revije «RAZGLEDA» brošura

„Terski Slov“

Naprodaj je pri Školeni balijevje korož 4-III. v garnah stoka in 60 lir.

Pod svobodnim soncem

II. DEL
SPISAL: Ljudevit Stur
ILUSTRIRA: M. BAMBIC

«Ti moje sonce, ti edina, ko mi je vse ugrabila Morana!»
Pod gradiščem so na shojeni, suhi poti udarila kopita. Jezdec je pogal navkreber. Zgledal je Svaruna in Ljubnico na okopu. Stisnil je konja, da je zaprl in v divjem skoku planil naravnost po sirmini. Ljubnica se je prestrašila in vkliknila: «Morana!» Vstajale je naglo, da ji je zdrsnilo vreteno iz naročja in se odmotala dolga nit, ko se je zakotalila posukljaj v jarek. Toda Ljubnica ni utegnala stopiti za vreteno. Vrh nasipa je že stal Tunjuš v stremehin na konju, kateremu so se tresle trede, suhe mišice na nožah.

«Drzni jezdec, pozdravljen!» Svarun ni vstal. Trudno mu je ponudil roko v pozdrav.

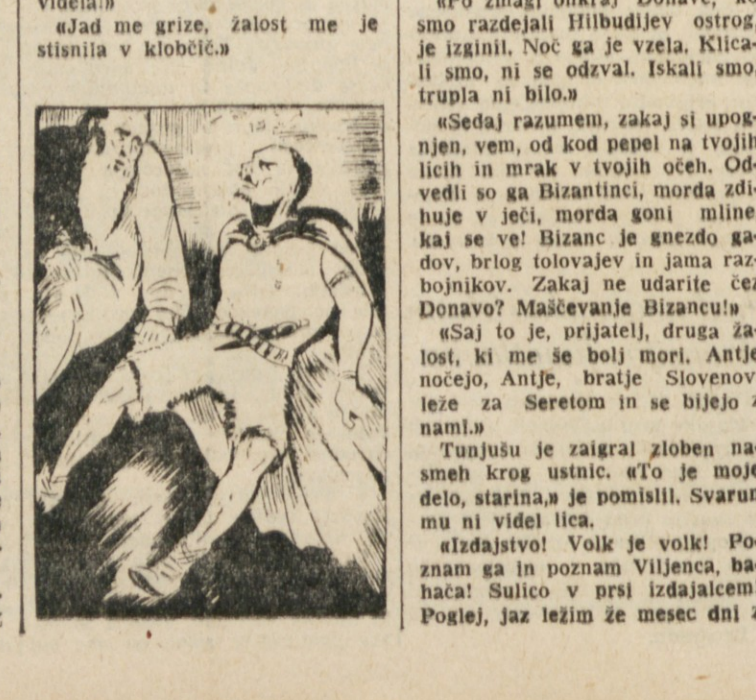
«Sinovi Atile ne smejo biti ne vredni krvi, ki polje po njegovih žilah. Pozdravljen, slavni junak, zmagalec Hilbudija, Tunjuš se ti klanja.»
Ljubnica je odhitela v stanisce po rožnico medu. Se ozreti

si ni upala v ta grozni, kocinasti obraz, iz katerega so jo zbadale drobne oči, polne besov.

Tanjuš ni razjahal. Po hunski šegi je hotel izpit rožnico medu v sedlu. To je bilo znamenje velikega spoštovanja.

Ko je Ljubnica dvignila k nje-mu lepo okovano rožnico, je se prestrašila in vkliknila: «Morana!» Vstajale je naglo, da ji je zdrsnilo vreteno iz naročja in se odmotala dolga nit, ko se je zakotalila posukljaj v jarek. Toda Ljubnica ni utegnala stopiti za vreteno. Vrh nasipa je že stal Tunjuš v stremehin na konju, kateremu so se tresle trede, suhe mišice na nožah.

«Drzni jezdec, pozdravljen!» Svarun ni vstal. Trudno mu je ponudil roko v pozdrav.

PETEK 28. OKTOBRA
Simon in Juda, Misa
Sonca vzide ob 6.38, zahajata ob 6.59. Dolžina dneva 13.13.
Prvi krajec vzide ob 13.43, zatonje ob 22.56.
Jutri, sobota 29. oktobra
Narcis, Gradmir

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
za Tržaško ozemlje
V nedeljo 30. t. m. ob 19.15 gostovanje v dvoranah Arrigoni
IZ OLI
z Goltonjevo komedijo
„MIRANDOLINA“

Danes ponovitev opere „Ristori“ v Koprju

Zaradi velikega zanimanja ljubljanske opere, ki gostuje na koprskem gledališču Verdijeve opere «Tosca», v glavni vlogi nastopata lerija Heybalova.

Prodaja vstopnic za prazen vzhodni listkov za avtoce «Adria-Express», ul. E. Smolca 10, tel. 29.243.

Za današnje predstave Koprju odpelje avtoce Severo ob 18.

Nočna služba letal

Alla Minerva, trg San Jeronimo 1, tel. 8662; Al Galeno, ul. 114, tel. 6235; Maddalena, ul. 43, tel. 90274; Pizzanolo, Corso 14, tel. 7524; Harava, Barkovljab, tel. 5728 in Skednju, tel. 93245, imajo nočno službo.

KINO

ROSSETTI. 16.15: «Čudni barvani film.» Danny Kaye, Ingrid Bergman.

EXCELSIOR. 14.30: «Vasala» Fenice. 16.30: «Kri na letu» Mitchem.

ALABARDA. 16.00: «Kavalijski streljajci» Fredja, Greit, Robert Taylor.

ARMONIA. 15.00: Ponočno gledanje. C. Colbert, J. Mc. Cream. AZZURRO. 17.30: «Sin belega BELVEDERE.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

NA OGLEDU RAZSTAVE

Po oddelkih paviljona za kmetijstvo

Za kmetijstvo je dala ljudska oblast do danes 180.000.000 din. - Uspehi te pomoči so: porast kmetijske proizvodnje Mleko 30%, goveja živina 22%, prašiči 100%, kokoši 65%, jajca 40% - Za 43% povečana površina za povrtnino

(Nadaljevanje s 1. strani)

Največji steni je napis: Dvig produkcije - dvig življenjskega standarda ljudstva...

opozarja napis. Kmetičke obdelovalne zadruge naj bi si vse zgradile silose...

Med najboljšimi borci za srečno budočnost

V predkrogom tekmovalca je ljudstvo koprškega okruga doseglo v zbiranju delom tako velike uspehe...

Momjan Vse delovne sile tekmujejo pri obnovi in gradnji

Prvega septembra smo pričeli z gradnjo nove ceste iz Mirišča v Skočevce...

Ljudska oblast je v vsem področju težnje ljudstva obeh vasi in dala vsi pomoč tako, da smo lahko pričeli z gradnjo...

Dnevo je na delu 42 ljudi, ki so napravili sklep, da bodo cesto, ki bo dolga 2.000 m, dovršili do 15. novembra...

Merišča, ki je v enem mesecu napravil 70 prostovoljnih ur. Ta je izjavil, da bo dal svojo pomoč tudi za naprej...

ALDO MARTINČIČ

OBISCITE RAZSTAVO FOTOGRAFIJ O GRADNJI SOCIALIZMA V JUGOSLAVIJI, KI JE V ULICI BATTISTI POLEG TITOVEGA TRGA V KOPRU.

ŠTEVILKE GOVORILJO

PROMET V NAŠIH PRISTANIŠČIH NARAŠČA

V zgodovini naših pristanišč se ni bilo nikoli tako velikega prometa, kot v zadnjih dveh letih...

Tudi v predvojnem času je bilo opaziti precejšnje gibanje, toda to v negativnem smislu za delavca...

Obrežna mesta so živilarstva v svoji srednjeveški lenobnosti, pri oblaštnih plemiških, ki so bili njihovi gospodarji...

brezdelju in živeli od izkoriščanja svojih podložnikov.

Naša pristanišča so danes po zaslugi ljudske oblasti polne prometa. Napravljajo vtis velike tovarne, kjer vse giblje in dela...

Iz statističnih podatkov povzemo naslednje številke: Ako vzamemo, da je bil promet leta 1945 100 odst. se je izraženo v tonah, zvišal v letu 1948 za 409 (63 odst.) in v prvi polovici letošnjega leta za 500 (87 odst.)...

Prav tako stalno narašča prihod in odhod manjših motornih bark in jadrnic...

je narasel uvojni in izvojni promet v inozemstvu, predvsem z Jugoslavijo, s katero je naše okrožje v direktnih in stalnih trgovinskih stikih...

OGLEJTE SI V GLEDALISCU V VERDEVI ULICI RAZSTAVLJENE DAROVE, KATERE SO FOKLONILE DELEGACIJE II. KONGRESU KP STO!

31. oktobra poteče rok vlaganja prošelj za invalidske pokojnine

Invalidska komisija v Kopru javlja, da 31. oktobra 1949 poteče rok vlaganja prošelj za pokojnino...

V zvezi s tem poziva komisija vse one, ki niso še vložili potrebnih dokumentov pri njej, naj to stori, ker po določenemu roku ne bo sprejemala nobenih prošelj.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Beneški Slovenci in Stari Veneti

Se vedno slišimo od tega ali onega trditelja, da so beneški Slovenci ostanek Starih Venetov...

imeli trgovske stike s Furlani, prikrajši njihovi govorici. Poleg furlanske primesti pa opazimo, da ima posebno zapadnih del Slovencev Benečije tudi nekaj hrvaških besed...

Seja pokrajinskega odposlanstva

Prečevaljanjem je imelo pokrajinsko odposlanstvo zopet svojo redno sejo pod predsedstvom o. Čulota. Za razliko od zadnjih sej, ko so razpravljali skoraj izključno o notranjih upravnih problemih...

Glade na njegovo socialno vrednost naj omenimo, da bo s ponedeljkom 31. t. m. začel delovati pogodovni center na Majncah, ki je pod upravo pokrajine. Ta je se prešla od vlade prvi predvsem v ta namen, in sicer v znesku 10 in pol milijonov lir.

Ljudska oblast - jamstvo boljši bodočnosti delovnega ljudstva!

lov na ha, vrednost 42.000 din; srak v stroju 60 stotov na ha, vrednost 48.000 din; cvetlata 140 stotov na ha, vrednost 56.000 din; javec 220 stotov na ha, vrednost 175.000 din; čebula 200 stotov na ha, vrednost 120.000; paprika 40 stotov na ha, vrednost 40.000 din; lubentec 160 stotov na ha, vrednost 48.000 din; fižol 40 stotov na ha, vrednost 48.000 din in vrtno jagode 100 stotov na ha, vrednost 700.000 din.

iz gornjega lahko vsakdo sam razume, kaj se mu glede na znanje in donosnost najbolj izplača gojiti.

V tem oddelku so tudi razna semena, da obiskovalce dobi jasno sliko v naprednem vrtnarjenju. Novost v tem oddelku, ki vzbuja precej zanimanja so poskusi naših strokovnjakov z jarovizarinami krompirjem, križanjem koruze in sajem krmne rastline Kudzu (Pueraria hirsuta).

S krompirjem prideka letošnjeta leta (se razume da z zgodnjim

Kmet zadržnik delavcu - delavec kmetu-zadržniku!

in semenom), so naši strokovnjaki pripravili naslednji uspeh polzusa. Vselej so gomolje in jih s poskusi pripravili ali jarovizarinami na posebn način. Gomolje so nato posadili in jim je uspelo, da so dobili drugi pridelek v istem letu. Vse pramo pomniti, da tako jarovizarinam vplivom virusov, ki povzročajo degeneracijo (šforodite). Na jaroviziranih vidi razliko v rasti krompirjem, posadjenim od pri. Ista lanskega leta (nejarovizarinam) in med krompirjem letošnjega prideka, ki je bil jarovizariran.

Kmeti poudarjajo k temu, da je jarovizacija krompirja dobro, če pridelate zdravega krompirja. Veliki uspehi so bili doseženi tudi s heterom koruzo, križano z domačimi vrstami, ki je dala za 25 odst. večji pridelek kot domača. Na jaroviziran način je prikazana Gojitev koruze z uporabo morske alge. Tako vidimo v enem zaboju koruze, ki je zelo stabo razvita zaradi suše. V drugem zaboju pa je koruza bujno razvita, ker je bila zemlja pokrita z morsko travo-algo.

Dobre uspehe je dala tudi gojitev neke vrste krmilne rastline - žitne krmilne kudu, ki je bila posejana v suho zemljo. Ta rastlina dobro prenaša sušo in raste tudi v hladni zemlji. Traja do 50 let in da letno stiri hektar ali 1.000 stotov krmne na hektar. Ima zelo visoko reldno vrednost in v tem prekajalo zelo lucerno.

Tako so naši strokovnjaki začeli z borbo proti suši in so že prvi uspehi pokazali, da bodo naslednji večji in uspešnejši.

Spored prireditvev v tednu gospodarske razstave

- Danes 28. okt. ob 15: Lahka atletika za prvenstvo sindikalnih podružnic. Danes 28. okt. ob 20: Tosočan - gostovanje ljubljanske opere v gledališču v Kopru. Jutri 29. okt. ob 14: Finalne tekme v odbojki. Jutri 29. okt. ob 20: Vedri večer - sodeluje Fr. Mičinski, Sindikalni kvartet itd. Jutri 29. okt. ob 20: Solistični večer v Piranu. Sodelujejo violinist Rupil, pianist Lipovšek in sopranistka Valerija Heybalova. Nedelja 30. okt. ob 10: Hoja okrog Kopra. Nedelja 30. okt. ob 15: Nogometna tekma Armija - Branik. Nedelja 30. okt. ob 19: Nočna stafeta. Nedelja 30. okt. ob 20: Solistični večer v gledališču. Sodelujejo violinist Rupil, pianist Lipovšek in sopranistka Valerija Heybalova.

Brez znanja nove tehnike v kmetijstvu ni napredka!

vine za 22 odst., prašičev za 100 odst., kokoši za 65 odst. in jajc za 40 odst. Površine za povrtnino so bile v istem obdobju zvišane za 43 odst.

Mislimo, da je to dovolj zgovoren dokaz, da se dela in kako se dela.

OPUZARJAMO NA ETNOGRAFSKO RAZSTAVO V PROSTORIH MESTNEGA MUZEJA V KOPRU, KI PRIKAŽUJE DEJ ZGODOVINE NEKATERIH VASI V KOPRSKEM OKRAJUI. VSAKEGA POSTENEGA DEMOKRATA MORA ZANIMATI TAKA RAZSTAVA.

Dekanov, ki je prispeval 100 prostovoljnih ur, Spah Mihael, iz Su. Petra, ki je najboljši, ker je prispeval 281 prostovoljnih ur, Mejka Albin iz Strunjanca s 125 urami, Bordinio iz Čežarjev s 114 urami, Sabadin Danilo iz Semelede s 112 urami, Krmac Emilij iz Vangarjela s 154 urami, Gregorič Josip iz Su. Antona s 105 urami, Razman Roman iz Ankaranca s 147 urami, Vranjek Viktor iz Ankaranca s 135 urami in Apollonio Jakob iz Ankaranca s 138 urami.

To so tisti tovariši, ki z delom prispevajo, da se naše gospodarstvo v okrožju izboljšuje, tisti tovariši, ki jim je v največje zadostne zavesti, da doprinesejo k skupnosti. Zato jim s tega mesta ključemo: Naj živijo udarniki - borci za veliko in boljšo bodočnost našega ljudstva!

ETNOGRAFSKA RAZSTAVA V KOPRU

Ob vstopu v razstaveni prostor na prvi steni je prikazano stavarstvo v vseh značilnostih istrske vase svojstvene arhitekture. Kot pred sto in tisoč leti imajo kmetje svoj kamnolom, kjer si pozimi pripravljajo kamen za stavbo in ga zložijo na bodoče stambene. Stevilne slike nam nato kažejo razne tipe naše istrske hiše od enocelne do nadstropne tipa.

ZNANOSTI O ŽIVLJENJU NAŠEGA LJUDSTVA

ETNOGRAFSKA RAZSTAVA V KOPRU

meniti ploči, vloženi v zemljo. Vidimo lopar za peko kruha, ki pa nima okrogle deščice, marveč podolgovate, ker v naših istrskih vaseh ne pečejo hlebov, ampak štruce. - Iznajdaja je mlinčica. - Mirca nosi celo začestne lastnina.

Ekipi etnografskega muzeja iz Ljubljane smo zares hvaljevali za ta vsekakor okusen in kljub skromnemu obsegu reprezentativen prikaz naše ljudske kulture. Napis v razstavnih dvoranah označuje pomen besede etnografija: Znanost o življenju ljudstva. Spoznali smo, da je to prava znanost in za vsak narod, posebno za mali narod, izredno pomembna! Drugi napis pa podaja besede in misli tovariša Kardelja: «Naše vase bodo dočeta spreminila svoje podobo, zato zavajamo pravočasno vse pomembnejše etnografske spomenike!»

Te besede nam narekujejo še posebej vso hvaljevalnost ljudski oblasti in odzvočno za prvenstvo pri isteknem okrožnem LO za njuno vsestransko pomoč, ki je omogočila to izredno važno delo etnografske ekipe. Razumevanje naših oblasti za to stran našega kulturnega udejstvovanja na terenu, ki je zlasti za nas Slovence do danes brez primera v naši zgodovini, pa nas navdaja z upanjem in željo, da bo ljudska oblast v coni B dala pobudo za še obsežnejša raziskovanja naših etnografov ter da bo skušala pridobiti za to delo nekatero naše znanstvenike za stalno sodelovanje.

Obiščite v Gledališču v Verdevi ulici razstavljenе darove, katere so poklonile delegacije II. kongresu KP STO!

Dopo il Congresso

Articolo di Branko Babić

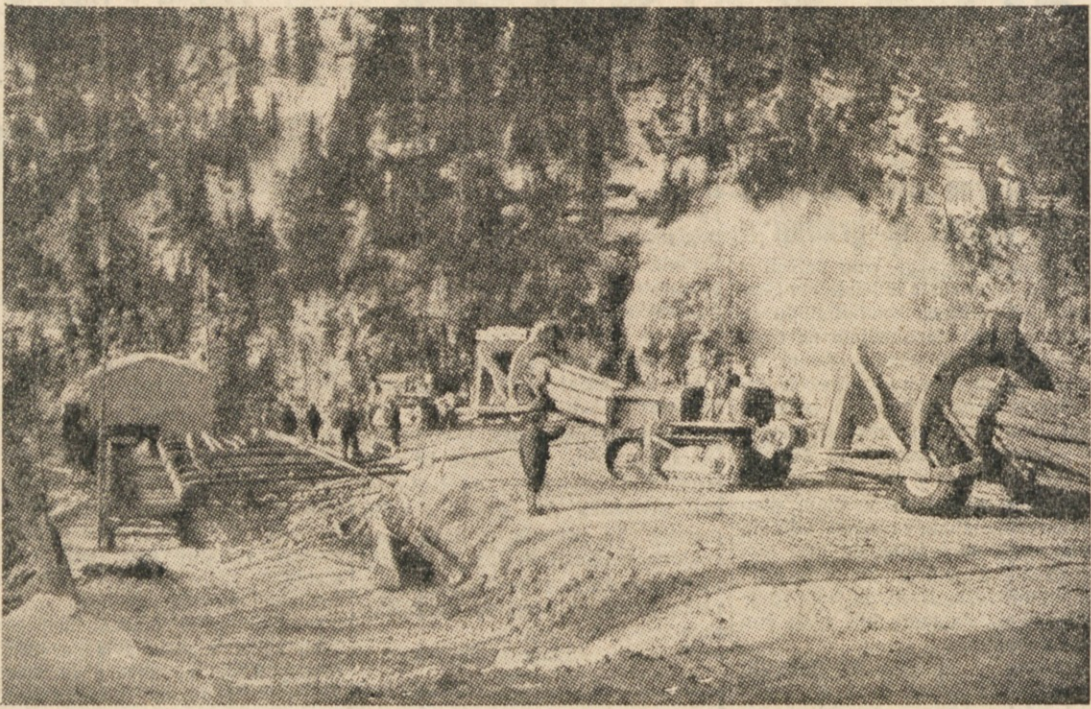
Il II. Congresso del Partito comunista del TLT ha suscitato molta attenzione e commenti in tutta la stampa triestina ed anche fuori del nostro territorio. Ciò sta a dimostrare che larghe masse seguivano i lavori del nostro Congresso, che i problemi da esso trattati e lo spirito di quella linea politica in cui essi furono trattati hanno trovato la rispondenza nelle masse. Per tale ragione non si è potuto ignorarla. La stampa a noi avversa ne falsificava, è vero, l'atteggiamento e le decisioni prese, tentando di informare in modo falso i propri lettori circa le questioni trattate dal Congresso.

La stampa, quella reazionaria nazionalistica italiana, in parte però anche quella così detta obiettivamente democratica teneva in merito su per giù la stessa linea che si esprimeva nel modo seguente: Il Congresso è stato aperto dal rappresentante del PC della Jugoslavia in veste di rappresentante del governo, al Congresso si è manifestato nuovamente il nazional-sciovinismo jugoslavo nelle rivendicazioni su queste terre. Un tale modo di porre le cose ha il preciso scopo di far apparire il II. Congresso del PC del TLT come una semplice questione jugoslava e non come il Congresso dei rappresentanti delle masse popolari triestine che ne interpretano gli interessi e le rivendicazioni. L'accusa di nazionalismo dovrebbe servire poi a mascherare o, quanto meno, a giustificare il proprio nazionalismo. La stampa cosiddetta indipendente ma non (senz'altro) nemmeno ciarlatano di indifferenza il nostro atteggiamento, relativo alla soluzione concordata della questione di Trieste con lo atteggiamento revisionistico della reazione imperialistica italiana, in questo caso però per conto della Jugoslavia. Tutti però hanno evitato l'essenza delle questioni di Trieste come essa è stata posta dal II. Congresso, ossia che il destino del TLT, non deve essere oggetto di mercanteggiamenti, ma la conseguenza di un accordo fra i popoli interessati, della Jugoslavia e dell'Italia. Tale atteggiamento ci appare logico se non dimentichiamo che a questi portavoce della reazione triestina e dei quasi-democratici speculatori non interessa la soluzione giusta e democratica della questione di Trieste, ed è per questo che essi preferiscono tacere, predicando le più disparate soluzioni che non esprimono gli interessi della popolazione di Trieste né gli interessi della pace e di una soluzione democratica di questo problema, ma esprimono invece sempre ed in misura maggiore o minore gli interessi di terzi, per conto dei quali fanno una politica contraria ai veri interessi del popolo triestino.

Il putiferio più grande però il II. Congresso del nostro Partito l'ha sollevato presso gli internazionalisti sedicenti ortodossi di marca cominformista. In principio essi crederono di potersi liberare dicendo che si trattava di un congresso dell'OZNA e dell'OVRA. Dato però che il nostro Congresso ed i problemi da esso trattati hanno avuto una risonanza positiva fra le larghe masse popolari di Trieste e di tutto il Territorio di Trieste (durante i lavori del Congresso la nostra stampa andò letteralmente a ruba); la gente passò giornate intere ad ascoltare la trasmissione radiofonica dei lavori del Congresso, essi si resero conto del pericolo che esso rappresentava per le loro posizioni, d'altronde già molto scosse, per cui le maggiori autorità cominformiste di Trieste si mossero con l'intento di smuovere nella misura del possibile l'effetto — per essi disastroso — del II. Congresso del Partito comunista del TLT. Dopo lungo tempo i cominformisti triestini hanno sentito il bisogno di discutere con noi, sebbene ci avessero (almeno nelle loro teste) sottratto da un bel po'. Ancora di più. Essi hanno gettato l'allarme, gridano che noi stiamo passando allo attacco e mobilitano tutto il loro apparato pubblicitario e segreto per contenerlo. Comunque anche in ciò sta il successo del nostro II. Congresso, il quale d'altronde non provoca nei cominformisti il bisogno di una discussione obiettiva e sana intorno a tutte le questioni a cui ha dato origine il Cominform e che si trovano allo ordine del giorno nel movimento operaio, ma è semplicemente la conseguenza dell'atteggiamento delle masse che si volge contro di essi perchè esse si rendono sempre più conto di chi le ha ingannate e continua ad ingannarle e da che parte invece sta la verità e la giustizia. Anche questo risultato noi possiamo ascrivere al II. Congresso, perchè ci offre la possibilità di conoscere ancora meglio tutta la mancanza di principi, l'opportunismo, il puro e semplice tradimento del marxismo-leninismo, commesso da parte della politica cominformista, e che ci rende possibile di smascherare davanti alle larghe masse popolari in un modo ancora più rapido e radicale tutta l'atti-

vità antipopolare e controrivoluzionaria del Cominform.

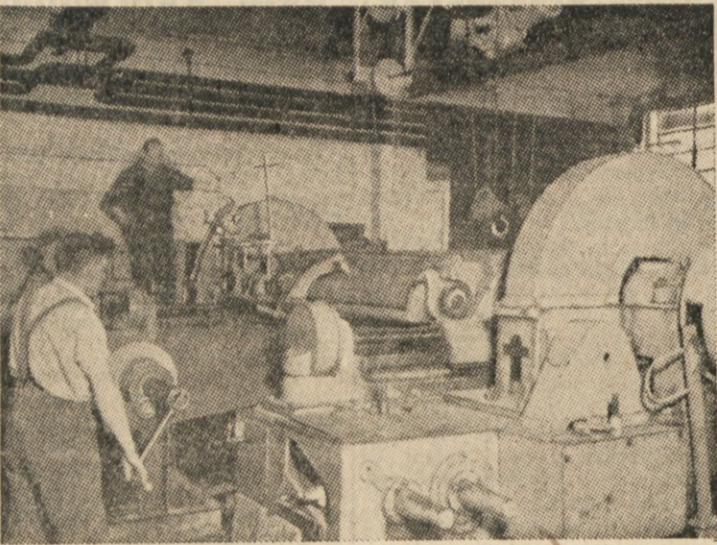
Anche i cominformisti hanno voluto ignorare la questione essenziale posta dal II. Congresso circa il problema di Trieste e la sua soluzione giusta e definitiva. Tuttavia anche questo ci diventa comprensibile, se pensiamo che la linea dei cominformisti nei riguardi della questione di Trieste collima con la linea nazionalistica della reazione italiana, linea dell'annessione del Territorio di Trieste all'Italia. Per ora bastano le constatazioni di cui sopra; nei prossimi articoli tratteremo in modo più particolareggiato dei metodi e del contenuto politico delle risposte dei cominformisti al II. Congresso del Partito comunista del TLT.

PRIPELJALI SO LES V DOLINO K ZAGI, MESTO KONJ JE PREVZEL GOSENICASTI TRAKTOR.

TEHNIKA in gospodarstvo

Les v moderni uporabi

POSEBNI STROJI OLUPJO V FURNIRSKE PLOŠJE ZLASTI DEBLA EKSPOTICNIH DREVES.

Les je proizvod narave. Dobivamo ga iz dreves, ki v prostornih gozdovih pokrivajo velike površine. Boljša okna in vrata so iz macesnovine. Ta les pa uporabljamo tudi za lakovanje cest. Preprečuje lesa predprejmo s konserviranjem. Najenostavnejši način konserviranja je ta, da les osušimo. Tako prepreči mo nastanek gnilobe, ki se kaj rada razpade v vlažnem lesu. Zelo dobro pa ohranimo les, če ga opekamo oziroma prepošimo s katranom ali z rastopino primerne kemikalije.

Na žaganje nastajajo velikanke množice žaganja. Nekaj je bilo žaganje manjvredni odpadki, ki jih služil le za kurjenje. Dandanes pa žaganje mnogo bolj uporabimo. Iz žaganja lahko napravimo umetni les. V nadaljevanju izdelujemo lino-letja. Precejšnje množice žaganja uporabimo v kemikalijah. Tudi iz lesenih oblacev in lesenih vlakn izdelujemo najrazličnejše proizvode. Najbolj znane so izolirne plošče ter lahke stene, ki jih rabimo v stavbarstvu. Tehnikom se je po posredilo les tudi tako obdelati, da so dobili iz njega proizvode, ki so po svoji prožnosti in trdnosti skoraj enakovredni jeklu.

Iz česa pa sestoji sploh les. Na to vprašanje odgovori kemik, ki nam pojasni, da sta dve tretjini suhega lesa iz celuloze. Poleg celuloze se v lesu nahajajo še večje množice lignina. V manjši meri pa nastopajo v lesu beljakovine, črsovine, barvila, smole, rudijske snovi. Rudijske ali mineralne snovi tvorijo pepel, ki ostane pri gorenju lesa. Nastete sestavine lesa so izredno pomembne, saj izdelujejo iz njih v kemikalijah najrazličnejše proizvode. Zelo važne je celuloza. V velikih množinah jo rabijo tovarne papirja. Toda iz celuloze ne izdelujemo samo papir. Iz celuloze dobimo strelni bombaž ter strelno želatino. Brezdimni smodnik izdelujemo iz strelne želatine.

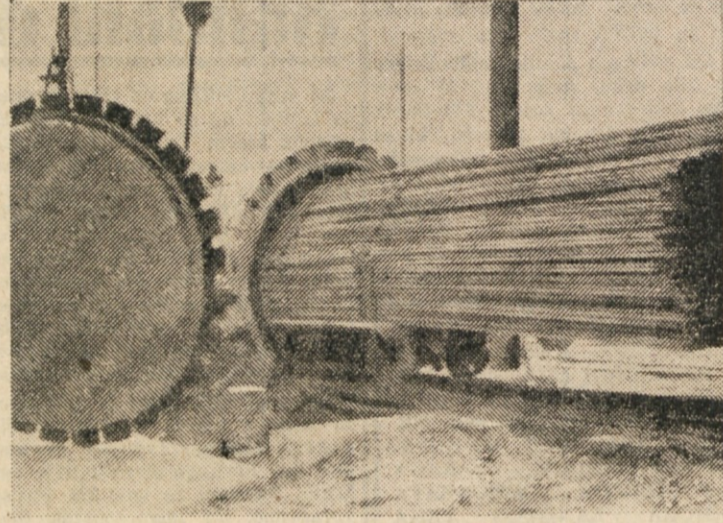
Neka vrsta nitroceluloze se topi v mešanici alkohola in etra. Pri tem nastaja kolodij. Iz te snovi izdelujemo takozvano Chardonetovo umetno svilo. Nitrocelulozo uporabljamo tudi za fabricacijo lakov, celuloida in filmov. Tudi nekatere druge vrste umetne svile izdelamo iz celuloze. Nadalje je iz celuloze umetna volna, znana z imenom lesna volna (Zellwolle).

Ce obdelujemo les z mineralnimi kisljinami razpadajo njegove sestavine v enostavnejše snovi. Pri tem procesu nastajajo tudi sladkorji. Ce dodamo glicine ki smo jo na ta način dobili iz lesa, do sladkorna rastopina alkohola vrela: dobili bomo alkohol!

Ako les ugrejemo na zraku do neke dolocene temperature, se bo vžgal in zgorel. Kadar pa les ugrejemo v prostoru, v katerem ni zraka, tedaj les ne bo zgorel. Les se bo pretvoril v lesno oglje. Poleg tega pa nastajajo pri tem postopku še razni plini in tekoči proizvodi. Ta pojav, imenovan suha destilacija lesa, se vrti v ogljarskih kopalnicah. Namen ogljarjev je ta, da dobe iz lesa le lesno oglje. Vse ostale snovi, ki pri kuhanju oglja nastajajo, se pa izbuje v zraku. V tovarnah za suho destilacijo lesa ulove vse proizvode suhe destilacije. Te tvornice dobe poleg lesnega oglja še octeno kislino, aceton, strupeni metilni alkohol (lesni črvi) ter lesni sušilni plin.

Aceton rabijo v velikem obsegu tvornice umetne svile. Poleg tega pa služi aceton predvsem za izdelovanje lakov ter brezdimnega smodnika. Tudi acetna kislina je vsestransko uporabljiva. Nepošteni trgovci pripravljajo iz acetne kisline umetni kis. V industriji pa rabijo acetno kislino za izdelovanje umetne svile, plastičnih mas, raznoraznih lakov ter najrazličnejših kemikalij. Prav tako je tudi metilni alkohol važen v industriji lakov. Poleg drugih proizvodov, ki jih dobe iz metilnega alkohola izdelujejo formalin, ki je znano razkuževalno sredstvo. Vendar s tem še zlepa ni iz-

črpano poglavje o lesu. Saj ni močeno v par vrstah opisati vse one važne in dragocene snovi, ki nam jih da les. Nekateri drevesa izločujejo smolo, iz katere dobivamo terpentini in kolofonijo. Druga drevesa nam dajo črsovine, ki nam služijo za stroje-

IMPREGNIRANJE LESA.

nje živalskih kož. Nekateri vrste lesa se odlikujejo po tem, da vsebujejo barvila; zato rabimo tak les za barvanje. Neke, v tropikih krajih rastoča drevesa pa izločajo mlečni sok, iz katerega izdelujejo kavčuk.

ing. mp

Cene lesa na tržiškem trgu

CENE LESA NA TRZASKEM TRGU			
	marec 1949	20. oktobar t. l.	
smrekovina in jelovina »stambant«	18 - 19.000	12 - 13.000	
tramojve tipe »trst«	11 - 13.000	7.500 - 8.000	
hrastovina »ebullis«	55 - 60.000	38 - 42.000	
hrastovina napočez	53.000	36 - 40.000	
bukovina, parjena, neobrezana	40.000	28 - 32.000	
detto, obrezana	44 - 46.000	32 - 34.000	
bukovina, naravna, neobrezana	30.000	18 - 19.000	
javor, neobrezana	38 - 40.000	29 - 31.000	
bukove vezane plošče	135.000	95 - 100.000	

Cene v lirah za kubični meter, tranzitnega blaga. Ocarinjenje, za notranjo potrošnjo se računa 15-16 odst. več.

Tovarna zložljivih hiš v Zavidovičih

Zagreb, 25. — Pri kraju Zavidoviči (Bosna) grade tovarno za izdelovanje zložljivih hiš, ki naj bi izdelala do 4 komade dnevno. Taka hiša bo imela površino 80 m² in obsega triosobno stanovanje s kuhinjo in kopalnico ter jo bo močelo sestaviti v dveh dneh.

Avstrijski les za Palestino

Dunaj, 24. — Pogajanja med Avstrijo in Izraelom za novo trgovinsko pogodbo bodo kmalu zaključena. Vrednost medsebojnih izmenjav bo dosegla 10-15 milijonov dolarjev. Avstrija bo dobavila zlasti razne vrste lesa, stroje in zložljive hišice iz lesa.

Pogozdovanje na Madžarskem

Budimpešta, 23. — Madžarska vlada je izdala odredbo po kateri bo treba podvojiti dosežano gozdno površino države, ki bo takoj dosegla 1.700.000 hektarov. Med predele ki jih bodo pogozdili spada tudi 500.000 ha ravnine.

PRISTANISCE ZA LES V TRSTU. RAZPOLOZLJIVI PROSTOR JE PRENAPOLNJEN, PRAŽNI PROSTOR, KI JE NA SLIKI VIDEN, PA JE ZASEDEN OD VOJASKIH OBLASTI SE OD LETA 1945.

Kontrarevolucionarna vloga Informbiroja

Napisal BORIS KRAIGHER („Delo“ 1949, št. 6-7)

Ni mogoče govoriti in razpravljati o nobenem vprašanju borbe Partije za zgraditev socializma v naši državi, niti o katerem koli vprašanju borbe proti imperializmu, ne da bi nujno zdeli na vprašanje Informbiroja. Borba proti Informbiroju ni nek poseben del borbe naše Partije, ni neka naša specifičnost, ampak je sestavni del celotne linije naše Partije. Gre enostavno za dve liniji v borbi za socializem in proti imperializmu: za dosledno marksistično - leninistično linijo naše Partije, in za drugo, oportunistično linijo, luhijo Informbiroja, ki skuša v naši državi direktno preprečiti zgraditev socializma, v ostalih državah ljudske demokracije pa ustvarja zmedo in nejasnost, slabši v njih borbo

BORIS KRAIGHER.

za socializem ter zavaja celotno mednarodno revolucionarno gibanje na napačna pota v boju proti imperializmu, s čimer direktno slabši svetovno protimperialistično fronto.

Informbiro daje danes najmočnejšo in celo skoro edino ideološko osnovo, na katero morejo še upati ostanki kapitalizma in reakcije v naši državi. Hkrati postaja Informbiro vse močnejši vzvod, ki se ga poslužujejo svetovne imperialistične sile v težnji, da najdejo slabe točke v socialističnem taboru in da jih izkoristijo za čim uspešnejše oviranje razvoja mednarodnih revolucionarnih sil.

Glede na vse to je moral II. plenum CK KPS ugotoviti, da se naša Partija v svoji borbi proti Informbiroju ne more zadovoljiti z obrambo pred informbirojevskimi klevetami, z deklaracijami, z izjavami proti informbirojevski klevetniški gonji, ampak mora mobilizirati vse sile za ofenzivno razkrivanje kontrarevolucionarne vloge Informbiroja in za pravilno linijo tako v svoji notranji kot v svoji zunanji politiki. Danes je že čas, da začnemo odločno kritizirati in siliti napake, ki jih v svoji notranji in zunanji politiki delajo Partije Informbiroja ravno na osnovi zmede, ki jo je pozročila resolucija Informbiroja.

Naivno in iluzorno je misliti, da je Informbiro interna partijska stvar, ki se bo prej ali slej uredila nekako sama po sebi. Ne, to je načelna borba za pravilno revolucionarno prakso in teorijo v mednarodnem socialističnem gibanju, ki zahteva vso odločnost in največjo vztrajnost, in ki dobiva in deloma že ima podobno pomembnost kot ga je imela nekoč Leninova borba proti oportunistični in revizionistični II. Internacionali. Ni mogoče graditi socializma in se uspešno boriti proti imperializmu brez odločne, dosledne, politično-ideološke borbe proti praktičnim, brezperspektivnim praksi tisti, ki ne razumejo nujnosti vsakodnevnega načelne borbe za pravilno partijsko linijo in proti vsem zaviralnim tendencam reakcije ter proti vsem pojavom vdiranja oportunizma in malodušja v socialistični tabor.

Marsikje danes vse preveč govorimo o nekaterih posameznih informbirojevskih in se vse preveč malo zavdajmo, da gre za dosledno borbo proti vrtolu oportunizma in mednarodno revolucionarnemu gibanju, proti poizkusom revizionizma, pakiranja marksizma-leninizma in proti direktnim poizkusom, zavirati ter sabotirati pod krinko Informbiroja napore delovnega ljudstva v izpolnjevanju petletnega plana. Ne gre torej za informbirojevca, ampak gre za dejstvo, da je postal Informbiro pri nas krinka za vse nasprotnike socializma, za vse reakcionarje, kakor tudi za vse malodušne, oportuniste in strahopetne dvomljivce v uspehi naše stvari. Se več, Informbiro je postal glavni, pod katerim skušajo nasprotniki socializma načrtno vzbujevati malodušje in nevero v moči socializma in v delovne močnice pri nas in v svetu. V mednarodnem merilu je postala resolucija Informbiroja dobrodošla pomoč svetovni reakciji za vnananje neenotnosti, medsebojnega nezaupanja in nevere v svetovne revolucionarne sile, ter za vzbujevanje občutka negotovosti, nevere v možnost borbe za enakopravnost narodov, za neodvisnost kolonialnih in polkolonialnih narodov, za suverenost držav ljudske demokracije, negotovosti, da je mogoče ocvitati v svetu resnični mir in pribroriti resnično ljudsko demokracijo. Na osnovi vsega tega je že danes postala resolucija Informbiroja najmočnejša opora vojnohujškemu, imperialističnemu klikam za ustvarjanje neposredne vojne psihoze.

demokracije, negotovosti, da je mogoče ocvitati v svetu resnični mir in pribroriti resnično ljudsko demokracijo. Na osnovi vsega tega je že danes postala resolucija Informbiroja najmočnejša opora vojnohujškemu, imperialističnemu klikam za ustvarjanje neposredne vojne psihoze.

Ce danes, eno leto po resoluciji Informbiroja, pregledamo rezultate politike Sovjetske zveze in držav ljudske demokracije na osnovi te resolucije, moramo ugotoviti, da se vse obtožbe obračajo proti njim in da v celoti vrsti osnovnih vprašanj odstopajo od resnično revolucionarne linije: Ovirajo zgraditev socializma v Jugoslaviji;

vtrajajo na vzdrževanju kapitalističnih oblik in metod v odnosih med socialističnimi državami z direktnim nasiljem, z imperialističnimi metodami organiziranja špijonaže, agenturnih centrov in terorističnih grupic skušajo razbijati Jugoslavijo, ustvarjajo na mejah Jugoslavije vojno psihozo in organizirajo obsejne provokacije;

izdajajo interese revolucije v svetu in izdajajo konkretno narodnoosvobodilno borbo v Grčiji, kupačjejo z imperialisti za Kosovo, za Trst;

revidirajo marksizem - leninizem v nacionalnem vprašanju in razvijajo nacionalistično šovinistične tendence v Bolgariji, na Madžarskem, v Romuniji, Albaniji, v vrstah KP Avstrije in Italije — kar mora nujno povzročiti razvijanje nacionalističnih tendenc tudi v ostalih komunističnih partijah in zavajati mednarodno delavsko gibanje na napačno pot v enem od osnovnih vprašanj revolucije in današnjem svetu;

spreminjajo načela marksizma-leninizma v prazne fraze in pogotovi moramo popolno stagnacijo na ideološko-teoretični fronti;

kritika in samokritika sta izgubili vsak revolucionarni smisel v življenju partijskih organizacij in postali samo sredstvo pritiska na nižje partijske formacije in celo na druge narode in države;

sejejo popolno nevero v sile revolucije v svetu in razvijajo oportunistično in v svojih rezultatih kontrarevolucionarno teorijo o nemožnosti uspešne revolucije kjer koli na svetu brez neposredne pomoči Sovjetske zveze;

resolucija Informbiroja seči oportunistem in ga celo oop in mednarodno revolucionarnemu gibanju;

revidirajo marksizem - leninizem in proglašajo za veliko pridobitev marksizma - leninizma vse tisto, kar je bilo proti CK KPJ napisano v pisnih, v resoluciji in nato v klevetniških člankih zlasti informbirojevskih organa »za trden mir in ljudsko demokracijo«. V njih člani shematskično in idealistično, sholastično zamenjujejo stvarno družbeno analizo, ki mora temeljiti na proučevanju neke konkrētne revolucionarne prakse, z izbranim klevet, laži in neozblijni podrobnosti, ki jih mešajo z iztegnanimi, napačno uporabljenimi citati iz klasikov marksizma-leninizma, ter proglašajo to za zglede najpopolnejše »znanstveno preciznosti« marksizma - leninizma. To je pakčenje marksizma-leninizma. To je revizija marksizma-leninizma, to je prehojanje pozicije, ki nimajo ničesar skupnega z zgodovinskimi in dialektičnimi materializmom.

Potrebno je, da se nekoliko ustavimo ob teh dejstvih in tako po svojih močeh pripomoremo k razjasnitvi nekaterih važnih prblemov, pred katerimi se Partija ljuje danes člani naše Partije. Jasno je, da vsega tega ni mogoče temeljito obdelati v enem samem članku. Tudi je bilo o vsem tem pri nas že mnogo povedanega in napisanega. Na tem mestu bi opozorili na sledeča dela, ki posebno mnogo prispevajo k razumevanju tega problema: »V kongresu KPJ«, »II. kongres KPJS«, knjiga »O neistinosti in nepravdnosti optužbama protiv KPJS«, vse letošnje številke »Komunist« (predvsem članki E. Kardelja, B. Kidriča, M. Pijade, M. Popovića, K. Popovića, B. Zilberha in drugih) in iz zadnje časa zlasti govori Trita v Putilju in Skoplju, Gošnjaka v Beogradu, Djalasa v Crni gori, M. Pijade v Novem Sadu, in drugi.

V tem članku bi se omejili na dva važnejša problema:

1. O načelu kritike in samokritike med revolucionarnimi partijami.

2. O imperialističnih metodah in oblikah dela v borbi za socializem in za urejanje odnosov med socialističnimi državami in komunističnimi partijami (agentura, vojna psihoza).

Virite in citajte Primorski dnevnik!